

Enhed
Udsatte Voksne

Sagsbehandler
Jens Hjenner
Rasmussen

Koordineret med

Sagsnr.
2021 - 4346

Doknr.
507172

Dato
03-01-2022

Høringsnotat over forslag til lov om forsøg med personlige borgerstyrede budgetter til socialt udsatte borgere.

1. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslaget har været sendt i høring i perioden 8. december 2021 til 6. januar 2022.

Lovforslaget har været sendt i høring hos: 3F, Advokatrådet, Akademikerne, Ankestyrelsen, BL – Danmarks Almene Boliger, Blå Kors, Brugerforeningen for aktive stofmisbrugere, Brugernes Akademi, Børne- og kulturchefforeningen, Center for Frivilligt Socialt Arbejde, Center for Rusmiddelforskning, Dansk Erhverv, Dansk Psykolog Forening, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Det Sociale Netværk, Den Sociale Udviklingsfond (SUF), FOA - Fag og Arbejde, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Socialchefer i Danmark, FH, Frelsens Hær, FTF, Gadejuristen, HK Kommunal, Institut for Menneskerettigheder, KFUK's Sociale Arbejde, KFUM's Sociale Arbejde, Kirkens Korshær, KL, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Kriminalforsorgen, Landsforeningen af Kvindekrisecentre, Landsforeningen af Socialpædagoger (LFS), Landsforeningen LEV, Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere (LAP), Landsforeningen af væresteder (LVS), Landsforeningen Bedre Psykiatri, Landsforeningen for Pårørende til Stofmisbrugere, LOS – De private tilbud, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte, SAND – De Hjemløses Landsorganisation, Selveje Danmark, SIND, Socialt Lederforum, Socialpædagogernes Landsforbund, Stenbroens Jurister og VIVE.

Herudover har lovforslaget været tilgængeligt på Høringsportalen.

2. Modtagne høringsvar

Der er indkommet høringsvar inden for fristen fra følgende høringsparter: Direktoratet for Kriminalforsorgen, Gadejuristen, KL, Rådet for Socialt Udsatte og SAND.

Følgende høringsparter er fremkommet med høringsvar, men havde ingen kommentarer: Ankestyrelsen, Center for Frivilligt Socialt Arbejde, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og Rigsrevisionen.

Herudover er der inden for fristen modtaget høringsvar fra Sekretariatet for digitaliseringsklar lovgivning.

Alle høringsvar offentliggøres på høringsportalen.

I notatet er alene medtaget de væsentligste punkter fra høringssvarene.

3. Ændringer på baggrund af høringen

De modtagne høringssvar har givet anledning til følgende ændringer i lovforslaget i forhold til det udkast, der har været i høring:

- Det er tydeliggjort i lovtæst og bemærkninger, at hvis en borger, som deltager i forsøget, skal afsone en kortvarig fængselsstraf, vil dette ikke nødvendigvis afskære borgeren fra at deltage i forsøget.
- Der er indsat et nyt § 4, stk. 2, som tydeliggør, at kommunen kan vælge, at rollen som socialfaglig medarbejder varetages af en medarbejder hos en anden aktør eller myndighed. Kommunen skal etablere et samarbejde mellem den kommunale myndighed og den socialfaglige medarbejder om borgeren forløb.
- Det er tydeliggjort i bemærkningerne, at i konkrete tilfælde, hvor det vurderes relevant, kan afvikling af lovlig gæld indgå i det personlige budget.
- Det er tydeliggjort i bemærkningerne, at deltagelse i forsøgsordningen ikke medregnes ved sociale eller andre offentlige ydelser, således at det personlige budget ikke indgår i vurderingen af rådighedsbeløb, når der ansøges om enkelttydelser eller personligt tillæg.
- Der er indsat nyt § 5, stk. 2 og 3, som tydeliggør, at kommunen kan afvise at dække udgifter, hvis borgeren ønsker at anvende det personlige budget på aktiviteter m.v., der ligger uden for formålet efter lovforslagets § 1. En sådan afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Der er udover ovenstående foretaget mindre ændringer af sproglig og lovteknisk karakter.

4. Bemærkninger til lovforslaget

4.1. Generelle bemærkninger

KL, SAND og Rådet for Socialt Udsatte er positive over for lovforslaget. Rådet for Socialt Udsatte opfordrer i deres høringssvar til, at der igangsættes et arbejde om, hvordan personlige budgetter kan udbredes og blive et fast element i den socialpolitiske værktøjskasse i alle kommuner.

4.2. Foreslåede ændringer i lov om forsøg med personlige borgerstyrede budgetter til socialt udsatte borgere

4.2.1. Borgere dømt til afsoning

Direktoratet for Kriminalforsorgen har noteret sig, at målgruppen for den foreslåede forsøgsordning er borgere med særlige sociale problemer, der også er repræsenteret i kriminalforsorgens institutioner. Det er direktoratets vurdering, at muligheden for at tilbyde forsøgsordningen til personer i målgruppen ikke bør afskæres alene som følge af, at den pågældende skal afsone i perioden, herunder særligt hvis det alene drejer sig om afsoning i et kortere tidsrum. Dette bør ifølge direktoratet fremgå af lovbemærkningerne.

Direktoratet har videre noteret sig, at det af lovforslaget fremgår, at hvis borgeren flytter til en anden kommune inden forløbets afslutning, vil borgerens adgang til støtte bortfalde. Indsatte skifter ikke folkeregisteradresse i forbindelse med indsættelse, jf. cpr-lovens § 15, og er stadig tilknyttet bopæls/opholdskommunen. Direktoratet finder det mest hensigtsmæssigt, at der ikke sker bortfald af støtten, hvis den pågældende borger bliver indsat i kriminalforsorgens institutioner i perioden, jf. også direktoratets bemærkning vedr. sammenhængende indsats.

Direktoratet foreslår til slut, at det overvejes, at samarbejdet med kriminalforsorgen tænkes ind, når den tilknyttede medarbejder rådgiver og støtter borgeren, herunder i forhold til eksempelvis kontakt til øvrige sociale

myndigheder, frivillige organisationer og lignende og dermed være med til at sikre sammenhæng mellem forløbet med et personligt budget og eventuelle øvrige indsatser, der ydes til borgeren. Direktoratet foreslår, at denne funktion kan varetages af medarbejdere i kriminalforsorgen (KIF) eller af mentorer, og at nogle af midlerne kan bruges i forbindelse med et udslusningsforløb eller ved løsladelse.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger

Social- og Ældreministeriet har noteret høringsparternes generelle bemærkninger og anbefalinger.

Det fremgår af indeværende lovforslag, at målgruppen for støtte i form af et personligt budget er borgere med særlige sociale problemer, som er i målgruppen for eller modtager hjælp og støtte efter afsnit V i serviceloven, og som vurderes at kunne profitere af tilbuddet i forhold til at kunne opnå større grad af selvbestemmelse, rehabilitering og livskvalitet. Det fremgår videre af bemærkningerne til lovforslaget, at kommunalbestyrelsen vil skulle overveje, hvordan forsøgsordningen med personlige budgetter vil kunne supplere kommunens øvrige sociale indsatser til målgruppen, herunder de eventuelle relevante frivillige tilbud til målgruppen som kommunen måtte samarbejde med.

Social- og Ældreministeriet er enig med Direktoratet for Kriminalforsorgen i, at målgruppen for indeværende lovforslag også kan være repræsenteret i kriminalforsorgens institutioner. Kravet om, at forløbet skal være på 15 sammenhængende måneder, skal sikre, at den socialfaglige medarbejder løbende kan understøtte borgerens vej til større grad af selvbestemmelse, rehabilitering og livskvalitet.

På baggrund af det modtaget høringssvar indsættes et nyt § 3, stk. 3, hvoraf fremgår, at hvis en borger, som deltager i forsøget, skal afsone en kortvarig fængselsstraf, vil dette ikke nødvendigvis afskære borgeren fra at deltage i forsøget. Det vil fortsat være op til kommunen konkret at vurdere, hvorvidt borgeren vil kunne profitere af tilbuddet i form af at opnå større grad af selvbestemmelse, rehabilitering og livskvalitet.

Under de specielle bemærkninger til den foreslåede § 3, stk. 5 fremgår, at midlerne i et personligt budget ikke kan overføres til en anden kommune ved en borgers fraflytning. Der vil være tale om en konkret vurdering i forhold til, hvornår en borger anses for at være fraflyttet forsøgskommunen. I denne vurdering kan blandt andet indgå den pågældende borgers registrering i folkeregistret. Direktoratet for Kriminalforsorgen skriver i deres høringssvar, at de indsatte som bekendt ikke skifter folkeregisteradresse i forbindelse med indsættelse, jf. cpr-lovens § 15, og stadig er tilknyttet bopæls/opholdskommunen. Social- og Ældreministeriet finder på denne baggrund ikke anledning til at ændre i lovforslaget.

Social- og Ældreministeriet er enig med Direktoratet for Kriminalforsorgen i, at samarbejdet med Kriminalforsorgen bør tænkes ind, når borgeren rådgives af den socialfaglige medarbejder.

Som det fremgår af bemærkningerne i lovforslaget, er det formålet med at tilknytte borgeren en socialfaglig medarbejder under forløbet, at medarbejderen kan støtte borgeren i at opnå de af borgeren definerede målsætninger for budgettet. Det vil være den enkelte kommunes ansvar at sikre, at såvel den generelle forsøgsordning som de konkrete støtteforløb gennemføres i overensstemmelse med formålet med forsøgsordningen. Ligeledes vil det være den enkelte kommune, der får ansvar for at tilrettelægge ordningen hensigtsmæssigt i forhold til den konkrete målgruppe for ordningen, herunder i forhold til at sikre sammenhæng til øvrige indsatser og samarbejde med eventuelle relevante lokale aktører. Det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede § 4, at borgerens selvbestemmelse vil skulle være i centrum, og den

tilknyttede medarbejder vil i overensstemmelse hermed skulle rådgive og støtte borgeren under forløbet med afsæt i borgerens egne ressourcer, herunder understøtte borgeren i forhold til eksempelvis kontakt til øvrige sociale myndigheder, frivillige organisationer og lignende. Da en borger efter en konkret vurdering vil kunne fortsætte det personlige budget under afsoning, vil den enkelte kommune kunne samarbejde med Kriminalforsorgen herom i perioden. Kommunerne og Kriminalforsorgen skal allerede i dag samarbejde om fælles borgere, jf. bl.a. Bekendtgørelse nr. 642 af 15 juni 2006 om kommunernes pligt til at koordinere handleplaner med kriminalforsorgen for visse persongrupper.

Social- og Ældreministeriet har på den baggrund i bemærkninger til den foreslåede § 4 nævnt samarbejdet med kriminalforsorgen, når den socialfaglige medarbejder skal understøtte borgeren i forhold til kontakt med andre øvrige aktører.

Der er endvidere indsat et nyt § 4, stk. 2, som tydeliggør, at kommunen kan vælge, at rollen som socialfaglig medarbejder varetages af en medarbejder hos en anden aktør eller myndighed. Kommunen skal etablere et samarbejde mellem den kommunale myndighed og den socialfaglige medarbejder om borgeren forløb.

4.2.2. Anvendelse af det personlige budget

Gadejuristen angiver, at de borgere, som er omfattet af målgruppen for lovforslaget, ofte er borgere med en skrøbelig økonomi og gældsposter til såvel det private som til det offentlige. Gadejuristen fremfører, at det bør præciseres, hvorvidt gældsposter accepteres i de personlige borgerstyrede budgetter. Forholdene omkring gæld bør præciseres, idet det hidtil har været et almindeligt princip, at når der søges om økonomisk støtte efter anden lovgivning indgår gæld ikke i vurdering en af rådighedsbeløb. Gadejuristen skriver videre i deres høringsnotat, det ikke fremgår tydeligt, i hvilket omfang det er borgerens ønsker, der er styrende i forhold til vurdering af behov og ønsker, herunder i hvilket omfang den socialfaglige medarbejder/kommunen kan give afslag på ønsker, som har betydning for den enkeltes livskvalitet.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger

Social- og Ældreministeriet har noteret høringspartens bemærkninger og anbefalinger vedr. anvendelse af det personlige budget.

Erfaringsopsamlingen fra det seneste forsøg med borgerstyrede budgetter viser, at der blandt de deltagende kommunerne har været tvivl om, hvorvidt det personlige borgerstyrede budget måtte bruges på gældsafvikling. I en af kommunerne havde man god erfaring med at bruge budgettet på gældsafvikling, da det har givet et højere månedligt rådighedsbeløb til borgeren. Afbetaling af kviklån nævnes som en af de aktiviteter, der havde stor betydning for borgerens livskvalitet. Konkret har den deltagende kommune haft god erfaring med at hjælpe borgeren med afbetaling af mindre lån, da støttepersonen i samarbejdet med borgeren ofte har fundet ud af, at det er borgerens lån, som tynger borgeren.

Det følger af lovforslaget, at det er kommunen, det vil sige den kommunale myndighed, som efter anmodning fra den tilknyttede medarbejder på vegne af borgeren vil skulle betale for de i budgettet planlagte aktiviteter og mindre udgifter m.v. Af hensyn til borgeren vil der således ikke blive udbetalt kontante beløb direkte til denne med det formål at sikre, at borgeren ikke risikerer at hæfte for eventuelle u hensigtsmæssige dispositioner. Den tilknyttede medarbejder vil kunne være med til at sikre, at borgeren er indforstået med betingelserne for brugen af trækingsretten på det personlige budget.

Det indgår i initiativet som et kernelement i forsøget, at borgeren selv skal være med til at definere, hvilke udfordringer og mål vedkommende har, og hvad

budgettet skal bruges til. Det er således borgerens egne ønsker, der er styrende i det omfang, det vurderes at ske i overensstemmelse med formålsbeskrivelsen om at understøtte realiseringen af borgerens egne ønsker og målsætninger gennem større grad af selvbestemmelse, rehabilitering og livskvalitet.

På denne baggrund har ministeriet tydeliggjort i bemærkningerne, at i konkrete tilfælde, hvor det vurderes relevant, kan afvikling af lovlig gæld indgå i det personlige budget.

4.2.3. Målgruppe

Gadejuristen finder at der er diskrepans mellem, at målgruppen på den ene side skal være kompleks med særlig social udsathed og fx dreje sig om hjemløse, stofbrugere og/eller personer med psykiske lidelser eller en kombination af flere – og på den anden side, må de dog ikke være så komplekse, at borgeren ikke vil kunne forventes at drage nytte af tilbuddet. Gadejuristen er på den baggrund bekymret for, at de personer, som har allermest brug for hjælp, og som er i målgruppen vil blive fravalgt ud fra et argument om, at problemstillingerne er for komplekse. Gadejuristen foreslår endvidere, at der træffes en særskilt afgørelse om, hvorvidt man er omfattet af målgruppen, og at afgørelsen om målgruppen kan påklages til Ankestyrelsen.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger

Social- og Ældreministeriet har noteret høringspartens bemærkning og anbefalinger vedr. målgruppe og henviser til, at lovforslaget udmønter dele af »Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2022-2025« af 19. november 2021 mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Alternativet, Liberal Alliance og Kristendemokraterne. Lovforslaget har til formål at understøtte socialt udsatte borgeres selvbestemmelse, rehabilitering og livskvalitet gennem brugen af borgerstyrede budgetter kombineret med en social støtte fra kommunen.

Det indgår i initiativet, at målgruppen for forsøget med personlige borgerstyrede budgetter er borgere med særlige sociale problemer, fx hjemløshed, stofmisbrug eller psykisk lidelse. Samtidig må den enkelte borgers sociale problemer ikke være så komplekse, at vedkommende ikke kan drage nytte af et personligt budget. At borgeren har sammensatte og komplekse problemer vil ikke i sig selv medføre, at borgeren ikke er i målgruppen. Afgørende er, at kommunen vurderer, at borgeren kan profitere af tilbuddet. Målgruppen er således udsatte borgere, som, kommunen vurderer, kan profitere af tilbuddet i forhold til at kunne opnå større grad af selvbestemmelse, rehabilitering og livskvalitet.

Der er tale om en forsøgsordning i perioden fra 2022 til og med 2024, hvor et mindre antal kommuner får mulighed for at tilbyde borgere i målgruppen et personligt budget som supplement til deres øvrige indsatser til målgruppen. Afgørelser om et personligt budget kan i forsøgsperioden ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

På denne baggrund finder ministeriet ikke anledning til at ændre i lovforslaget.

4.2.4. Betydning for hjælp efter anden lovgivning

Gadejuristen skriver, at forslaget alene nævner, at det ikke må få betydning for hjælp efter anden lovgivning, men Gadejuristen foreslår, at det præciseres i forhold til borgerens fortsatte mulighed for at søge om enkeltvedtægter efter fx Lov om aktiv socialpolitik eller ansøgninger om personligt tillæg for borgere på gammel pensionsordning.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger

Social- og Ældreministeriet har noteret høringspartens bemærkning og anbefalinger vedr. borgerens fortsatte mulighed for at søge om enkeltydelser.

På denne baggrund har Social- og Ældreministeriet tydeliggjort i bemærkningerne, at deltagelse i forsøgsordningen ikke medregnes ved sociale eller andre offentlige ydelser, fx beregningen af kontanthjælp eller borgerens fortsatte mulighed for at søge om enkeltydelser. Ligeledes er det præciseret, at det personlige budget ikke indgår i vurderingen af rådighedsbeløb, når der ansøges om enkeltydelser eller personligt tillæg.

4.2.5. Vurdering af offentlige implementeringskonsekvenser og principper for digitaliseringsklar lovgivning

Sekretariatet for digitaliseringsklar lovgivning noterer ministeriets vurdering af, at gennemførelse af forsøgsordningen forventes at medføre administrative implementeringskonsekvenser i kommunerne. På den baggrund anbefaler sekretariatet, at ministeriet redegør for, hvori de forventede administrative konsekvenser består. Til brug herfor kan det overvejes at estimere over, hvor mange borgere, man forventer, kommer til at deltage i forsøgsordningen på tværs af de udvalgte kommuner.

Sekretariatet bemærker, at ministeriet har angivet en vurdering af, om lovforslaget er i overensstemmelse med de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning. Sekretariatet anbefaler i forlængelse heraf, at ministeriet oplyser, hvordan de enkelte principper er relevante for lovforslaget.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger

Social- og Ældreministeriet har noteret høringspartens bemærkning og anbefalinger vedr. offentlige implementeringskonsekvenser og principper for digitaliseringsklar lovgivning

På denne baggrund har Social- og Ældreministeriet angivet, at 80-90 borgere er estimeret til at deltage i forsøget, således at de forventede administrative konsekvenser tydeliggøres. Ligeledes har ministeriet tydeliggjort, at det ikke er hensigten i forbindelse med det personlige budget at indsamle andre typer af personoplysninger, end der indsamles i dag. Personoplysningerne behandles i overensstemmelse med de regler, som hjemler de ydelser og indsatser, som kommunen er forpligtet til efter serviceloven eller beskæftigelseslovgivningen. Behandlingen af personoplysninger følger reglerne i persondatalovgivningen.